

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Supărare nemotivată.

Sibiu, 11 Iulie n.

Pentru articolul „Alegerile din Ungaria”, publicat în „România Ilustrată”, și reprodus și în coloanele ziarului nostru, autorul articolului, domnul Ioan Russu-Abrudeanu, a fost tratat cu multă asprime din partea ziarelor naționaliste „Lupta” și „Drapelul”.

Cu multă asprime, dar cu foarte puțină dreptate. Pentru că faptul e, că vederile domnului Russu-Abrudeanu, depuse în articolul cu pricina, nu sunt numai vederile sale proprii, ci a mai multora dintre fruntașii politici de dincolo de munți, și poate că a multora și dintre Românilor cu greutate de dincoace de munți. Se și provoacă doară autorul articolului la două persoane dintre cele mai distinse din societatea românească dela noi, cu cari a vorbit și cari l-au aprobat. Iar aceste venerabile și de toți stimate persoane n-au desavăruit pe dl Abrudeanu în privința aceasta.

Dar nu vrem să apărăm vederile confratelui bucureștean, nici să intrăm în discuții și polemii cu ziarele numite pe tema aceasta, ci voim să facem numai constatarea, că nici nu e nou aceea ce spunea domnul Russu-Abrudeanu în articolul său. S'a spus și de altădată, s'a spus cu mult mai înainte, și adevărat, în coloanele ziarului nostru. Căci ce spunea domnul Russu? Să ne croim o altă politică națională românească, mai de oportunitate, și să căutăm să ajungem la înțelegere cu Ungurii, imitând în privința aceasta pe — Sași.

„Lupta” se supără pentru acest sfat, din motivul, că Sașii fac politica pe care o fac, fiindcă au ce să-și apere, pecând noi nu avem nimic de apărut și de conservat, noi avem numai de — cerut!

Dar sfatul acesta, de a face politica pe care o fac Sașii, l-a dat fruntașilor români încă marele nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu baron de Șaguna, acel luceafăr al trecutului nostru mai apropiat, pe care nime nu l-a glorificat cu ocaziunea sărbătorilor centenare din toamna anului trecut atât de frumos, ca delegatul clubului național român, părintele Dr. Vasile Lucaciu!

Iată ce scria ziarul nostru în anul 1869, numărul 49 dela 4 Iulie n. într'un articol de fond despre „activitate”, articol, ori inspirat, ori dictat de Șaguna, fără aprobarea căruia se știe bine că nu se publica nimica în coloanele ziarului nostru:

„... nu ne vom întoarce la exemplul Irilor, ... nu ne vom provoca la Croați, nici la Galițieni, cari când vreau să protesteze cu succes, o fac cu țara întreagă, nici la Cehi, cari au cler și aristocrație puternică, ci vom îndiga la un popor de aceeași soarte (deși mai favorabilă) și în aceeași patrie cu noi, la poporul — sâsesc. Acest popor e restrâns numai la petecul de loc, pe care el îl botează cu atâta predilecțiune și perseverență pe numele său.

Are aceeași gelosie pentru drepturi naționale ca și noi, și a urmat aceeași politică pe care o urmarăm la 1863/64 și noi. A pierdut aceeași dietă și aceleași legi speciale, pe cari și noi. Despre acest popor istoria lui de șapte sute de ani ne dovedește că cumultă prudență și circumspecțiune și-a apărut interesele sale. De el putem fi siguri, că le apără și acum. Și ce face? Eată-l activ și prezentat în dieta Ungariei. Nu e mulțumit nici el cu situația în care s'a văzut străpus prin schimbările dela 1865—67, însă caută să mântue pentru existența sa aceea ce poate. Aceasta este, nu numai dreptul, dară prima datorie a fiecăruia către existența sa...”

Iată deci, că politica sâsască, de a mântui aceea ce mai poate fi mântuit, ne-a recomandat-o și Șaguna, pe care domnul Dr. Lucaciu l-a pus să ne întrebe atât de frumos astă-toamnă, că: „ascultatu-m'afi?” Da, zicem și noi, reproducându-i sfatul de sus, că: „ascultatu-m'afi?” Ori mai bine așa: „ascultatu-l-afi?”

„Drapelul” apoi s'a supărat din cauza, că în articolul dnului Russu-Abrudeanu se spune, că fericitul Alexandru Mocsonyi a fost membru al partidului kossuthist, împreună cu dl George Pop de Băsești, actualul președinte al partidului național român. Dar nici lucrul acesta nu dl Russu îl spune acum întâiaoară. S'a spus el în coloanele ziarului nostru la anul 1902, când trăia fericitul Mocsonyi, și s'a spus din partea domnului Parteniu Cosma, fost coleg în dietă și amic intim al regretatului Mocsonyi. În numărul 39 dela anul 1902 al ziarului nostru dl Cosma scria adevărat următoarele, făcând ghesa programului actual național român:

„Pe cât de delicată era chestiunea autonomiei Transilvaniei pentru ungureni, pe atât de delicată era chestiunea dualismului pentru ardeleni, pentru că bănățenii, în puterea punctului 4 al programului partidului național stabilit în 1869 în conferința din Timișoara, apoi bănățenii și ungureni, în puterea punctului 4 al programului stabilit în 1872 în conferința din Arad, în punctul acesta acceptaseră politica stângei extreme maghiare, și în faptă Babeș, Mocsonyești, George Pop de Băsești, Borlea și Stănescu, ca deputați, ocupaseră loc pe băncile rezervate pentru patruzecișioptiști.”

Dacă e deci „infamie”, — cum zice „Drapelul”, — aceea ce s'a scris în „România Ilustrată” despre fericitul Alexandru Mocsonyi, atunci infamia nu e de acum, ci de dată mai lungă, și ea s'a săvârșit pe vremea când se afla în viață Alexandru Mocsonyi, care, corect cum era, sigur că n'ar fi întârziat să protesteze în contra ei. Dar n'a făcut-o aceasta, n'a protestat, nici în foaia noastră, nici în „Drapelul”, care îi era mai aproape, prin urmare n'a fost

infamie, nici atunci, și nici acum, ci un fapt, un adevăr, care tot adevăr rămâne, oricât de mult s'ar supăra „Drapelul”. Firește, că e vorba de politica stângei extreme maghiare de pe vremea, când ea era corectă, conciliantă față de naționalitățile nemaghiare, căci era condusă de un Irányi și de un Mocsáry, și nu era politica șovinistă de astăzi, condusă de micul fiu al marelui său tată.

Am făcut constatările acestea, numai ca să restabilim adevărul, și nici decum cu alt gând, care ar putea cumva să ni se impute.

Din parlament. În dieta țării s'a început Vineri discuția asupra adresei. Toate partidele opoziționale au prezentat proiect separat de adresă. Clubul deputaților naționaliști încă a compus un proiect de adresă, pe care-l va prezenta dieței președintele clubului, dl Dr. T. Mihali, în ședința de astăzi. În ședința de Vineri deputatul naționalist român Dr. St. C. Pop s'a plâns, că i s'a vătămât dreptul de imunitate în două rânduri, din partea jandarmilor. Afacerea a fost trecută în competența comisiei de imunitate.

Pentru inundații din Banat.

Apelul comitetului partidului național român către inimile simfioare pentru alinarea suferințelor fraților bănățeni.

S'a deslănțuit viforul, și a sburat peste mândrul Banat, ca un vult de mânia al Cerului, stărnind groază și frică în sufletele locuitorilor înspăimântați, și i-a urmat ploaie torențială, între tunete și fulgere, prefăcând undele de apă, de altădată dorite și binecuvântate, în potop de nimicire.

Puterile naturii, tovarășe credincioase omului muncitor, acum au spălat și pământul roditor de sub picioarele bietului om, și gospodarul sărăcuțos lovit de prepotența firii necuvântătoare, cu creștetul descoperit, cu inima înmărmurită a stat înaintea naturii sălbatice și în fața elementelor turbate, suspinând de durere, căci i s'a nimicit toată strădanie, și dintr'odată a căzut lipsa și sărăcia peste capul lui și al familiei sale.

Amuțit de durere caută spre cer și privește în lumea largă, suspinând: O Doamne! ce va fi de mine, de ai mei, ce va fi de noi, de tot poporul acesta, lovit de soarte?!

Și se apropie de sufletul lui cuprins de desnădejde genul blând al Legii strămoșești, care îl sprijinește, și îi șoptește vorba dulce de încurajare și de înălțare: „Ridică-voi ochi mei la cer, de unde va veni ajutorul meu, ajutorul meu dela Domnul. Cel ce a făcut cerul și pământul”, și prin vâzduhul îmbătrânit de zeci de veacuri pătrunde pilda eroicei rezignațiuni: „Dumnezeu le-a dat, Dumnezeu le-a luat, fie numele Domnului binecuvântat”.

Și nădejdea îl înviorează, îl întărește în firea sa omenească, îndemnându-l la fapte și lucrări de apărare ca aceea, ce au stricat elementele necuvântătoare, mintea și munca omenească să repare și să dea răgaz.

În mijlocul devastării și a nimicirii ce vede în jur de sine, vede, că singur nu poate să săvârșească munca uriașă de salvare. Aleargă la vecinul său, și îngrozit vede, că și acela e lovit de aceeași soarte. Merge mai departe și vede că s'a tot întreg și pustiit, știricește, cearcă să aștepte despre soarta satelor vecine, și aude, aflu, că pedeapsa peirii pe toți i-a cucerat deopotrivă: o parte mare din frumosul Banat este distrusă, e un lac, o mare de jale. Unii deplâng viața scumpulor lor părinți sau fii și frați, pe cari

i-a răpit furtuna și i-au înecat valurile, alții și-au pierdut vitele și casele de locuință și de gospodărie, răpite fiind și rostogolite și sfărâmate în undele neacurate ale valurilor umflate la înălțimi ne mai văzute.

Tot, tot, până unde se aude glasul, și până unde pătrunzi cu vederea, tot e durere, jale și nimicire.

Cine să-mi ajute, Doamne, cine să ne ajute tuturor Bănățenilor, pentru că toți deopotrivă am fost loviți, toți deopotrivă suferim, și la fel sântem cu toți neputincioși!

Cine?

Ridicați-vă frunțile umilite, fraților bănățeni, pentru că mâna Atotputernicului v'a atins, nu putere dușmănoasă omenească!

„Și dacă v'a certat Domnul pentru păcate, să vă aduceți aminte de taina umilinței creștinești, când vă rugați: „Tie Unuia am greșit, și rău înaintea Ta am făcut, ca să te îndreptezi întru cuvintele Tale și să biruești, când vei judeca Tu”.

Priviți cu încredere și cu nădejde în jurul nostru: toată omenimea bineșimțitoare știe și cunoaște astăzi suferințele și durerile noastre, și văzându-vă neputința, vine în ajutorul vostru.

Curaj să luați și nădejde într'un viitor mai fericit, pentru că jalea și durerea noastră răsunet află în milioanele de inimi românești de pretutindenea, și toți Românilor, dela Nistru până la Tisa, din Carpați până în Balcani, s'au mișcat, și semne au dat, că vor să vină în ajutorul vostru, ca frați la frați.

Auziți glasurile duioase ale înalt Prea sfinților Arhiepiscop Mitropolit, din Sibiu și din Blaj, ale Prea sfinților Episcopi din Lugoj și Caransebeș, ale tuturor Românilor bineșimțitori, din toată lumea „până unde mai răsună, limba dulce și străbună”, — toți își ridică glasul de părinți și ne invită pe toți să venim în ajutorul Bănățenilor nenorociți.

Nu poate nici comitetul partidului național român să lipsească dela împlinirea acestei dureroase datorii obștești față de neam. Așa credem. Și venim cu acest apel către toți fiii buni ai națiunii noastre cu rugarea, ca ofertele binevoitoare să le aducă nu numai ca milă creștinească, ci tot odată ca dovadă de dragoste frățească, să știe lumea toată, că noi Românilor una sântem, una trebuie să fim, și în bine și în rău, până la moarte.

Am gândit odată, să ne alăturăm cu lucrarea noastră de ajutorare, pe lângă alte apeluri tot de această natură, văzând însă, că ceilalți frați ai noștri cari s'au mișcat până acum se mărginesc, fiecare la acțiuni de sine stătătoare de și paralele îndreptate spre același scop, cedăm buni bucurii stăruințelor vrednice, și publicăm și noi apelul nostru către toată obștea românească, cu rugarea să se facă colecte prin toate părțile locuite de români, în favorul nenorociților din Banat.

Ofertele benevole să vă îndurați a le trimite de dreptul la adresa d-lui dr. Ștefan C. Pop, avocat în Arad, deputat dietal, alesul și delegatul comitetului central electoral spre scopul de a primi ofertele benevole, și în conțelegere cu Prea sfinții Episcopi români, Chiriarhi peste credincioșii locuitori în părțile devastate ale Banatului, a le împărți, spre alinarea suferințelor fraților noștri iubiți.

Se pot trimite ajutoare și la adresa redacției ziarului „Lupta”, care va mijloci apoi transportarea lor la adresa d-lui Dr. Ștefan C. Pop, și în ambele cazuri se vor cuita în coloanele ziarului „Lupta”.

Din ședința comitetului central electoral, ținută în Budapesta, la 25 Iunie 1910.

George Pop de Băsești
președinte.

Dr. V. Lucaciu
secretar.

Dr. T. Mihali
v. președinte.

Învățătorii și corurile.

Societatea românească e dornică azi de progres pe toate terenurile vieții. Trebuie să recunoaștem, nu toamă cu multă mândrie, că noi, Românii, în multe privințe stăm înăpoia altor popoare, cari poartă timbrul civilizației. Așa și pe terenul muzical, nu putem ține pept cu Germanii, de pildă.

Învățătorii comunelor românești, cari posed cunoștințe temeinice muzicale, în scurt timp au dovedit rezultate foarte îmbucurătoare, cu tinerimea școlară și cea adultă, pe terenul muzical. Cauza stagnării noastre pe terenul muzical avem să o căutăm în pedagogii. Știm, că până bine de curând, se primeau în pedagogiile românești tineri, cari nu dispuneau de facultățile spirituale recerute, în deosebi în ce privește aptitudinile muzicale.

Tinerii lipsiți de auz muzical, ori puțin versați în ale muzicii, absolvând pedagogiile și aplicându-se învățători la sate, nu puteau nici pe departe să satisfacă cerințele poporului. În atari cazuri nici vorbi nu se putea de înființare de coruri la sate ori de reuniuni de cântări.

Nu așa se urmează lucrurile în seminariile săsești și ungurești. Acolo, sub nici o împrejurare, nu se primesc tineri lipsiți de aptitudini muzicale. În schimb vedem apoi, că în toate comunele săsești și ungurești, mari și mici, sunt înființate coruri și reuniuni de cântări. Și în această privință ne pot servi ca model de imitație comunele săsești. Am avut prilejul rar a azista la două sărbări culturale, aranjate de fruntașii poporului săsesc din țara „Bărsii”, din incidentul vizitației comunelor săsești din acest ținut, de către episcopul bisericii ev. lut., Ilustritatea Sa dl. Dr. *Teutsch*, vizitație întâmplată în zilele trecute — unde corurile bărbătești și mixte se întreceau în prestațiunile lor.

Orice ar zice cei mai puțin împreținiți cu muzica, dar e ceva înălțător de suflet a sta în fața unui cor de țărani bine disciplinat și sigur în modulațiunile vocii. Prestațiunile frumoase pe terenul muzical ale poporului săsesc, sunt rezultatul bunei organizații de care se bucură pedagogiile săsești.

Este numai în interesul poporului nostru, când și consistoarele bisericilor noastre vor primi pe viitor în pedagogii numai tineri destoinici și cu aptitudini muzicale, ca ajungând în viața practică să fie capabili a forma coruri de toată mână. Câte biserici de ale noastre spațioase și bine ajustate nu dispun încă de coruri! Aceasta e o problemă socială-culturală, peste care nu ușor putem trece cu vederea.

Poporul nostru este dornic după învățătură, dornic de a se emancipa sufletește. Azi, când religiozitatea și moralitatea poporului nostru înclină spre decadentă, când societatea omenască este supusă la atâtea ispite, când cercetarea bisericească din partea poporului nostru devine o sarcină și nu o datorie creștinească, trebuie să căutăm toate mijloacele pentru a ne opune acestor valuri amenințătoare și distructive ființei noastre ca popor. Unul din cele mai puternice mijloace, din cei mai principali factori, pentru susținerea religiozității în popor, este formarea de coruri bisericești. Corurile bisericești au pu-

terea magnetică de a atrage pe credincioși la slujba dumnezeiască.

Înființarea acestor coruri cade în sarcina învățătorilor, la sate. Sunt de mare însemnătate cuvintele scriitorului Trochin, care într-o cugetare a sa se exprimă asupra influenței ce o are cântarea asupra sufletului, așa: „O, doină! O, sfânt cântec, drag inimii mele! O, tainic și nesfârșit farmec al vieții mele! Când te aud îmi uit de mine, al meu suflet bolnav se cufundă în valurile armoniei tale dumnezeiești și iese înveselit și întinerit”. Învățătorii populari, ca factori decisivi în deslegarea diferitelor probleme sociale, să se năsuiască deci din răspuneri a satisface acestei cerințe naționale. *Ghimbișanul.*

Din tractul Mediașului.

— Conferență preoțească în Blăjel. —

Păucea, la 23 Iunie v.

Intre evenimentele mai însemnate dintr-un protopresbiterat cu drept cuvânt se pot înșira și conferențele religioase-cercurale, introduse în protopresbiteratul Mediașului în urma hotărârii conferinței anuale ținute în Șeicia mare în anul trecut, de oarece aici se lămură, se controlează preoții mai bine unii pe alții și se dă un puternic impuls spre o activitate mai întărită.

Astfel urmând și preoțimea din cercul IV., — compus din comunele Blăjel, Velt, Dărlou, Păucea și Curciu, — acestei hotărâri, s'a intrat în conferența religioasă Duminecă, în 20 Iunie v. c. în frunțașă comună bis. Blăjel. Conferența a decurs dăpăcum urmează:

La orele 8 dimineața s'a început serviciul divin celebrat de toți preoții prezenți, într-un mod impunător în fața unui popor foarte numeros, care dându-i-se rar ocaziunea de a vedea săvârșirea serviciului divin din partea mai multor preoți a ascultat cu multă evlavie și atențiune serviciul divin.

După terminarea sf. liturgii preotul Ioan Marian rostește o instructivă predică în înțelesul învățăturilor evanghelice ale zilei îndemnând poporul a ține cu sfătnie la biserica strămoșască, care în toate timpurile a fost stălpul puternic care n-a conservat limba, legea, datinile și obiceiurile străbune.

Combate mai departe luxul care în părțile noastre atât de tare s'a înouibat, sfătuind pe toți a nu-și împotriva portul original românesc cu felurite mătăsurii și cartoane cumpărate cu bani scumpi, străine de portul nostru, mai combatând apoi și unele credințe deșarte etc.

Din biserica la invitarea preotului local *Zacheu Sas* ne am dus la locuința dănsului, unde cu multă bunăvoință și ospitalitate am fost primiți din partea stimatei doamne preteșe.

După amiază s'a ținut apoi conferența religioasă.

Se discută asupra serviciului divin și asupra predicii.

Serviciul divin s'a declarat de succes din toate punctele de vedere.

Succesă însă a fost și predica harnicului preot Ioan Marian din Velt, care a ținut atât de bine să întredese învățăturile evanghelice cu împrejurările locale, încât ni-a dat prilejul de a asculta o predică potrivită scopului pe care îl urmă-

rește o conferență religioasă, adică: moralizarea poporului, — pentrui se și exprimă mulțumită protocolară.

Urmează controlarea arhivului parohial, care aflându-se în ordine poate servi multora de model, tot așa și biblioteca parohială.

Ne mai fiind alte obiecte la ordinea zilei, proxima conferență se invită în comuna Velt.

Mulțumiți de rezultatul obținut la prima conferență religioasă din Blăjel, ne-am depărtat fiecare la ale sale cu dorul de a ne întruni cât mai în grabă la proxima conferență.

Vaier Scutea
preot.

Șezătoarea literară a Bunilor Templieri.

— Raport special. —

Loja „Andreiu Șaguna nr. 1”, a Ordinului Bunilor Templieri din loc, a aranjat — cu prilejul venirii la Sibiu a dlui George Șterba, delegatul Bunilor Templieri din România, — o șezătoare, în scop de a răspândi ideile de abținere desăvârșită dela beuturile alcoolice și de a da lămuriri despre Ordinul Bunilor Templieri.

Cu toată vremea nefavorabilă, publicul a luat parte în număr destul de mare. Cred că toată lumea a plecat mulțumită de a fi luat parte la o șezătoare curat românească, de a fi ascultat cuvinte sincere, pornite din inimă, simțitoare pentru durerile poporului și de a fi luat puternic îndemnul de a lupta împotriva vicleanului dușman — alcoolul.

După ce s'a desfășurat un frumos și variat program, compus din cântări, recitări și citiri literare, la cari și-au dat binevoitorul lor sprijin domnișoare și domni din Sibiu, a urmat conferența dlui Gh. Șterba. Nu adeseori se spun lucruri adevărate, crude pentru reaua noastră stare socială și morală, cu atâtea sinceritate și adâncă convingere, cum au fost spuse în această cuvântare. După ce a vorbit în treacă despre bețivi, pe cari ar trebui să i ajutăm mai mult decât să-i batjocorim și să-i desprețuim, conferențiarul arată deosebirea dintre cumpătare și abținere, din care reiese în mod neîndoios superioritatea abținerii, singura măsură logică și folositoare în lupta împotriva alcoolismului. Pe urmă susținând părerea, că atât statul, cât și particularii au datoria sfântă de a întreprinde această luptă de îndreptare a poporului din toate punctele de vedere: social, moral și economic. dl Șterba arată ce a făcut guvernul în România împotriva alcoolismului, prin „Legea pentru monopolul cârciumelor la sate și măsuri contra beției”, dovedind prin luminoase pilde, cât de puternic a fost apărută această lege binefăcătoare de către mii de reprezentanți ai poporului, atunci când prin presiunea atotputernicilor podgoreni și berari, s'a cerut modificarea ei în rău.

Citează apoi — în hazal azistenții — sfârșitul unui memoriu al fabricanților de bere, în frunte cu dnul Czell, în care se spune, că doriți lor cea mai vie ar fi să vadă ziua, când fiecare român, orășan sau sătean, să aibă la masă un clondir cu bere rece și hrănitoare, iar copiii lor să se hrănească cu supă de bere caldă!...

Vorbind de lupta particularilor, explică formarea și importanța societăților

de abținere, între cari Ordinul Bunilor Templieri ocupă locul de frunte, numărând azi 1.300.000 de membri, răspândiți peste întreg pământul. Împrăștiate dumeririle ce există cu privire la această asociație, care luptă împotriva alcoolismului, având deviza: „Credință, iubire, speranță” și urmând învățăturile sfinte: „Fă altuia numai ce ți ar plăcea să ți facă și el ție” și „Iubește pe deapraapele tău ca pe tine însuși”, arătând că ori cine și ori ce ocupație având, poate și chiar are datoria morală să devie Bun Templier. Mai ales preotul și învățătorul, ar trebui să pășească în fruntea mișcării spre a-și recăștiga încrederea poporului, dovedindu-i, că iubirea pentru el nu o are numai pe buze, ci și în inimă, în suflet.

Sfârșește printr'un calduros apel către toți românii, de a da ajutorul lor necondiționat mișcării antialcoolice serioase de abținere, reprezentată prin Ordinul Bunilor Templieri, și la noi în Sibiu prin o ramură a lui, Loja „Andreiu Șaguna”, care ni-a dat frumoasă șezătoare.

Ar trebui să mulțumim Bunilor Templieri din loc și dlui Gh. Șterba pentru silințele lor de a ridica poporul românesc de pretutindeni. Să le dea Dumnezeu isbândă!

Un asistent.

Nr. 7305 Școl.

Notificare oficială.

Stipendiștii consistoriali, cari nici până azi nu și-au legitimat sporiul în studii în cursul anului 1909—1910, sunt prin aceasta provocați să-l legitimeze în termen de 8 zile, căci la din contră stipendiul se va sista și pentru conferirea lui se va publica concurs.

Sibiu, 28 Iuliu v. 1910.

Consistorul arhiepiscopesc.

† Demetriu Cunțan.

Înregistrăm cu multă părere de rău moartea unui bun și credincios fiu al neamului și al bisericii, a celui mai vechiu profesor dela institutul teologic-pedagogic din Sibiu: *Demetriu Cunțan*. Adormitul în Domnul trecuse astă-iarnă prin o grea boală, din care însă se reculesese destul de bine, astfel, că înainte cu câteva zile a putut să plece la Săliște, unde de un șir lung de ani își petrecea todeauna vacanțele, împreună cu familia. Aci l-a ajuns apoi moartea, pe neașteptate, eri, Duminecă dimineața. În Sibiu știrea despre moartea profesorului *Cunțan* a produs dureroasă impresiune și regrete sincere. Pe edificiul seminarului „Andreian” și pe casa meseriașilor români a fost arborat numai decât steagul negru. Din partea familiei ni s'a trimis următorul anunț despre acest tragic eveniment:

Pătrușii de adâncă durere aducem pe această cale la cunoștință tuturor amicilor și cunoscuților, că iubitul nostru soț, tată și moș

Demetriu Cunțan
presbiter, profesor seminarial,

după un serviciu neîntrerupt de 47 ani, în al 74-lea an al etății și al 50-lea al fe-

FOIȘOARĂ.

Circularele episc. Moga din anii 1823—1845.

— Spicuri. —
(Urmare).

O altă chestiune începută sub Moga, care a durat zece de ani, rezolvată fiind definitiv însă abia sub Șaguna, este abandonarea slovelor cirilice și scrierea cu litere latine. În anul 1816 s'a dat poruncă dela guvern, „ca dascăli să învețe copiii cu slove ungurești a cetii și scrie”.

Această poruncă să repetă la anul 1833 cu adăul „ca nime să nu să preoțască nici diaconească până nu va și cetii și scrie cu slove latinești sau ungurești, cu de-acelea să scrie în protocoale și în trebile ce le vor avea cu protopopul, cu scaunul episcopesc”. În sfârșit în anul 1839 se asprece, atât guvernul cât și Moga. Se pune întrebarea din partea acestuia „ca în termen de 8 zile să dați încoace răspuns: scrieți cu slove latinești sau ungurești, sau ba? Și dacă nu le scrieți, să arătați pricina, pentrui? Ceice nu vor scrie cu litere latinești protocoalele și orice corespondență oficială să vor canoni, oprindu-să dela patafii”. Au urmat încă multe porunci dela guvern, prin cari se pretindea schimbarea slovelor cirilice. De aceea scaunul episcopesc în anul 1843

cere dela protopopi numele acelor preoți și dascăli, cari nu să supun „poruncilor mai înalte”. Abia prin anii 1840 și mai târziu să face încercare a se împotriva slovelor cirilice cu cele latinești, și au trecut mulți ani, până abia sub Șaguna, între anii 1860—1870, când și „Telegraful Român” își schimbă slovele — a fost rezolvită definitiv această schimbare, prin o nouă generație de preoți și dascăli.

Intre multele ordinațiuni episcopicești dintre anii 1824—1845 aflăm o sumedenie de circulare referitoare la boalele epidemice, la ciumă, coleră, dându-să cele mai amănunțite deslușiri cu privire la vindecarea acelor. Se prescriu rețete interesante, cu cele mai populare numiri din medicină. Sunt multe ordinațiuni, cari se refer la cătanie, la căsătorii, mai ales din cele din urmă să desprind multe obiceiuri, între cari amintesc „ca de-acum înainte nici un preot să nu îndrănească a cununa mireasa cu cunună de bani pe cap, ci în locul banilor să poarte cunună de flori”. Referitor la port, femeile să nu poarte „păr puturos sau străin” pe cap: să îmbrace iia albă fără chindisuri, în loc de cărpă colorată, albă, sa pe la Săliște, că haina albă e semnul nevinovăției. Puneți lua pildă din sfânta scriptură — zice Fuler — că ingerul ce s'a arătat la un tînăr la mormântul Dlui Cristos a fost cu haine albe îmbrăcat. La schimbarea la față hainele Dlui Cristos încă să zice că

au fost albe ca lumina, și aceasta cu atât mai vărtos să urmați, cu cât haina cea albă, care o purtați ca haina nevinovăției, să vă fie aducătoare aminte a vă feri și de păcate, ca totdeauna să viețuiți în curățenie și în fapte bune”...

În schimbul acestor ordinațiuni abia aflăm câte-va cari să refer la biserica și școală. Se repetă aceleași porunci de mai înainte, ca copiii să cerceteze școala dela anii 5—13 „dacă nu și vera, cel puțin toamna și iarna. În școală să învețe legea creștinească și năravuri bune, precum și scrisul și cetitul cu litere ungurești”. Episcopul Moga în jumătatea a doua a pistoririi sale față de biserica și școală manifestă cu mult mai puțin interes ca înainte. Faptul acesta să explică și prin aceea, că suprema inspecțiune asupra școalelor a trecut din mână episcopului!

Referitor la aceea, cum să se chivernisască banii bisericii, în anul 1833 episcopul Moga trimite următorul circular:

Cinstite Protopoape!

S'a înțeles aicea la scaunul episcopesc, că titorii și curatorii de pela bisericile noastre, dacă se adună vre-un ban în lada bisericii, dănușii nu știu să facă alt sporu cu banii aceia, decât să-i cheltuiască numai pe podoabele bisericii, să cumpere iocane multe, lumini multe, candel multe, clopote multe, coperișuri de turnuri scumpe, cu beșii și cruci peste cruci, pe biserica, pe altar, și în toate părțile, însă măcar că

și noi nu defăimăm nici hulum podoaba bisericii, totuși aducem aminte căla optuș, unde să pomenesc podoaba bisericii nu grăește Dumnezeu însuși că plăcuta podoaba bisericii, și doară că ar da cuiva plată, pentru aceea grăește numai preotului singur, în chip de rugă către Dumnezeu, de-i va plăcea podoaba bisericii, să proslăvească pe acel pre care iubesc. Pentru aceea, fiind că până acum răspunsul la aceia n'au mai sosit, am vrut a aduce aminte Frații tale, ca să cam lăsam sfânta biserică cu podoabele câte le avem până acuma, ci când se stringe câte ceva în lada bisericii să se dea pe ceva moșie de fân, sau de arătură, de unde să se câștige preste an agoniseală în lada bisericii. Aceasta ni se pare nouă a fi mai bine și decât a da banii bisericii în camătă, fiindcă în moșie nu să poate perde și lezne ca banii aceia din camătă.

Frăția Ta însuși vei socoti despre aceasta, și vei împărtași să judece și preoții locurilor, și dacă veți afla cu cale să și urmați, și să vă aduceți aminte, că cum a fost de fericit cel cu 5 și cel cu 2 talanți, dacă au ostenit de au agonisit cu dănușii, iar celalalt a pătât rău, care n'a făcut agonisală cu talantul, și din prea multe podoabe bisericești ce să facă încă nu iasă rod, nici sporu, nici agonisală, ca și când ai îngropa talantul în pământ să nu mai iasă. Bun voitor *Ep. Vasile Moga*.
(Va urma.)

ricitei sale căsătorii a adormit în Domnul în 27 Iunie st. v. în Săliște, locul său de re creație peste v. r.

Înmormântarea va avea loc Marți în 29 ort. s. m. după serviciul divin în curtea bisericii mari din Săliște.

Săliște, în 28 Iunie 1910 st. v.

Jalnica familie.

NOUTĂȚI

Din cauza sfintei sărbători „Petrus și Pavel” numărul proximal ziarului nostru apare Vineri la orele obicnuite.

Sănătatea Reginei României. Despre starea sănătății Majestății Sale Regina Elisabeta a României, a mai primit doamna *Emilia Raftiu* următoarele știri îmbucurătoare: Majestatea Sa Regina este mult mai bine. Convalescența începută. Mulțamește cu căldură.

Dela cassa arhidiecezană. Pentru inundații din Banat au mai încurs la casa arhidiecezană sumele următoare: dela domnii Paul Muntean, colonel în retragere și Demet. Vulcu, cassier consistorial, câte 20 coroane, dela domnii Victor Fincu asesor consistorial și Dr. Ioan Borcea, profesor câte 10 cor., apoi dela comunele Seroafa (Zarand) 14 cor., Sâmpetru (Brașov) 79.98 cor. Gales (Sibiu) 141.10 cor. Ghimbav (Bran) 20.20 cor. La oltă 315.28 cor. Cu suma din trecut (de 2131.12) face deci 2,446.40 cor.

Dar dela rege. Dl. Romul Popescu, funcționar la „Albina” și cunoscut turist, a primit pentru albumul său de fotografii originale un preț frumos ac de cravată, drept suvenir dela Majestatea Sa Regele Carol I. al României.

Grațiat. Advocatul și fostul deputat slovac Dr. Milan Ivanca, condamnat pentru agitație, își începuse pedeapsa de un an de temniță în închisoarea de stat a Vașului. Acum se anunță, că osânditul a fost grațiat, în urma unei cereri făcute de soția sa. Ivanca a părăsit Vașul îndată ce i s'a vestit grațierea.

Parohii vacante. În districtul Consistoriului eparhial ort. de Oradea-mare au devenit în vacanță, între altele multe, trei parohii bune: *Bicacu, Săbolicu și Tășad.* La Tășad este deschis deja concursul (Nr. 25 din „Bis. și Școala”). Fîind în acele părți mare lipsă de candidați la preoție, se atrage atențiunea absolvenților noștri din arhidieceză asupra acestor posturi vacante. Informațiunile necesare și-le pot lua dela Consistoriul Orădan.

Recunoștință ministerială. Ni se scriu următoarele: Ministrul de agricultură prin înaltul său ordin din 9/VII a. o. Nr. 33132 a exprimat iarăși recunoștință specială zelosului preot *Nicolae Cărpinișan* din Răhău, pentru acurata și conștientioasă activitate dezvoltată, ca raportor agromomic în anul 1909. Suntem mândri noi Rahovenii, că popa nostru primește recunoștință ministerială, dar mai mândri suntem, că în fruntea oricărei mișcări naționale din jurul Sebeșului-săsesc îl vedem pe preaiubitul nostru părinte sufletesc. Foaia oficioasă a comitatului Sibiu publică numai despre doi raportori agromomici, ambii Români — că au fost împărțajiți de această înaltă distincție.

Caz de moarte. A reposat în Roma vestitul astronom Giovanni Schiaparelli în etate de 75 de ani.

Din biblioteca regelui Matia. În cei din urmă 50 de ani foarte multe cărți și manuscrite ale renumitei biblioteci întemeiate de regele Matia au ajuns iarăși în țara noastră; cu toate acestea cea mai frumoasă carte corvină se găsește în străinătate, și adevărat în biblioteca din Bruzela. Cartea este un *liturgiar*, pe care văduva regelui Ludovic al II-lea, regina Maria, l-a dus în Olanda în 1530. Manuscriptul admirabil executat este opera artistului Attavante din Florență. Tot el a scris codicele corvinian cele mai prețioase. Liturgiarul amintit are o lungime de o jumătate de metru, este lat de 35 centimetri și are 430 de pagini. Literile obișnuite gotice sunt scrise cu atâta îngrijire, încât se par tipărite.

Mulțămite. Ilustritatea Sa Domnul Sombory Lajos de Magyar Nagy Sombor, camerar cer., șireg., membru în casa magnaților, s'a îndurat a ne dăruii 500 cor. adevărat: cinci sute coroane, spre scopul zidirii unei biserici noi, în care scop acum de 10 ani este înființat un fond, care însă încă n'a ajuns la suma necesară spre a se putea începe zidirea. Pentru această marimioasă faptă, în numele poporului credincios i aduc mulțămite, rugând pe Dumnezeu să-i răsplătească cu darurile sale cele bogate. Jîmburul-mare — Magyar-egysombor la 7 Iulie 1910 n. *Gavril Mureșan* paroh.

Edison și mașinile de sburat. Inventatorul fonografului Edison s'a rostit zilele acestea foarte sceptic unui ziarist asupra aeroplanelor de astăzi. Mașinile de sburat, după părerea lui Edison, s'au desvoltat prea repede, și în forma lor actuală nu sunt nici decât potrivite pentru comunicație. Edison speră totuși, că peste câțiva ani aeroplanele se vor perfecționa atât de mult, încât orice începător după două sau trei probe să poată sbura. Sborul pe mașinile construite până acum, zice Edison, atîrnă în cea mai mare parte dela aviatorul din aeroplan, și nu dela mașină.

Dela reuniunea generală de con-sum din Sibiu se aduce la cunoștință membrilor săi, că atât în prăvălia din Strada Pintenului, cât și în măcelăria reuniunii s'au pus în vânzare: *suncă, slănină și cârnăfărie*, ca produse proprii ale reuniunii de con-sum.

Carnea de pește. În Germania s'au făcut cercetări și s'a găsit, că carnea de pește proaspăt sau afumat este mai hrănitore, decât carnea de vită; conține mai mult fosfor, și e bună pentru nervi și pentru oase. Se face mare propagandă în folosul hranei cu pește proaspăt sau afumat. Cel sărat și uscat e mai puțin potrivit pentru nutreământ.

† Halász Ferencz, consilier ministerial și conducător al secțiunii învățămîntului primar în ministerul de culte, a încetat din viață zilele acestea. Răposatul a fost un adversar neîmpăcat al școlilor confesionale. Dumnezeu să-l ierte!

Leacul senzațional al doctorului Ehrlich împotriva sifilisului preocupă toată lumea. Acest leac, pregătit din arsenic, până când se va mai perfecționa nu poate fi întrebuintat, decât numai în spitale bine organizate, sub controla de mai multe zile a medicilor. Medicamentul de alt fel nu este un serum, cum anunță mai mulți confrăți de dincoace, (cari poate se iau după ungureșul *szer*, cel confundă cu *szerum*), ci este un preparat chimic, despre care Ehrlich afirmă, că e mai bun decât serul. Experimentările urmează cu mult zel, și sunt speranțe mari, că lupta pornită de marele învățat și profesor contra calamității atât de răspândite a bolii va fi încoronată cu deplină izbândă.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Dr. Ilariu Rusan, medic (Noerich) 1 cor.; Irimie Morandini, subșeful vămilor (București), 2 cor.; Dr. Tiberiu Bredicean, secretarul „Albinei”, 1 cor.; Remus Cosma, 40 bani; Dr. Nicolae Comșa, medic (Săliște) pentru ficele sale gemene Silvia și Elvira, 1 cor. și Vic. Tordășianu, președinte, în amintirea nenitalului său prieten Dr. Vasile Fodor, fost avocat (Abrud) 1 cor.

Expulsare. Poliția din Budapesta a expulsat din țară trei ruși, arestați de mai mult timp pentru motive anarhice.

Intre prietene. Cea dintâi, cam bătrînoară, zice: „De ziua nașterii mele tatăl meu îmi dăruiește totdeauna câte o carte”. — A doua răspunde: „Ce bibliotecă frumoasă vei fi avînd!”.

Repausul Duminical în birturi. Comitetul municipal al comitatului Selaj înaintase guvernului spre aprobare un statut pentru regularea repausului Duminical în birturi. Guvernul a înconștientat zilele acestea statutul, ale cărei hotărări principale sunt următoarele: În zilele Duminicii, precum și în ziua Sf. Stefan, asemenea și în prima zi de Paști, Rusalii și Crăciun birturile au să fie închise ziua întregă. Nu este permis a se ținea birturi în strade doșnice, nici în apropiere de biserici și de școli. Toate birturile au să fie închise eara la 8 ore, și vara la zece oare sara. Statutul a intrat în vigoare pentru toate satele din comitatul Selajului.

Un sîmbure de vișină. Un proprietar din Kaposvár a înghițit o vișină cu sîmbure cu tot. S'a simțit în curînd atât de rău, încât a trebuit să se culce. În considerare că starea sa s'a înrăutățea din ce în ce, a fost transportat la spital; aici medicii au aflat, că de oarece pacientul suferise de tifos, sîmburele înghițit a produs grave complicațiuni în intestine, și astfel o operație este neapărată. L-au și operat, i-au scos sîmburele; însă fără folos: pacientul a murit în cele mai mari chinuri.

Congresul ziaristilor slavi s'a întrunit săptămîna trecută în Sofia, unde oaspeții și delegații sosiți au fost mult sărbătoriți. Discuțiunile congresului au avut în vedere mai ales modalitățile de întărire culturală și economică ale naționalităților și statelor slave.

Restabilirea trupei de ieniceri. Din Constantinopol vine știrea greu de crezut, că ministrul de război a hotărât reînființarea corpului de ieniceri. Ienicerii, cum se știe au fost pe vremuri un corp de elită, format din copii de creștin răpiți, cari mai târziu ajunseseră la atîta putere, încât detronau și pe sultan. În anul 1826, sub Mahmud II., au fost măcelăriți, și de atunci corpul ienicerilor a fost cu totul desființat.

Manual oprit. Ministrul de culte și instrucție publică a oprit din toate școlile cartea „Elemente din biblie și istorie bisericească”, de Iosif Aron pentru școlile primare române din patrie, apărută în 1900 în Brașov.

Sodoma și Gomora. Profesorul american Huntington, însoțit de un coleg, a făcut cercetări nu de mult în ținuturile Mării Moarte, să afle mai ales locul, unde au stat orașele Sodoma și Gomora. Cercetările au fost împănate cu mari greutate; cu toate acestea profesorul a izbutit să străbată în locurile acelea primejdioase. Părerile privitoare la cele două orașe nimicite sunt deosebite: unii zic, că Sodoma și Gomora au fost situate în partea nordică a Mării Moarte, și că izvoarele de petrol ar fi distrus orașele; alții susțin, că ele se găseau la partea sudică, și că lava și focul vulcanului le-ar fi nimicit. Huntington vizitînd ruinele orașului Suvaimeh a dat de urme delavă, și la o depărtare de 3 kilometri de oraș a descoperit un mic vulcan stîns. E probabil, că d'acoi s'a vărsat lava către localitățile de estăzi Suvaimeh și Guvair, pe locul cărora se crede că au fost zidite Sodoma și Gomora. Numitul profesor a mai aflat și o peșteră tot acolo, și de părere că în peștera aceasta s'a adăpostit Loth, când bătaia lui Dumnezeu a pustiit orașele cele două.

Viață socială.

Artistul Bărsan în Sebeșul-săsesc. Domnul și doamna Bărsan, artiști dramatici dela teatrul național din București, dau o reprezentațiune teatrală în Sebeșul-săsesc Marți, în 29 Iunie, 12 Iulie (Ziua sfinților apostoli Petru și Pavel) în sala mare dela hotelul „Leul de aur”. Începutul la orele 8 sara. Programul: Doamna Doctor, comedie într'un act. Declamații. Cartea III cap. 1, comedie într'un act. După teatru joc.

Petrecere în Gales. Tinerimea studioasă din comuna Gales (I. Săliște) arangează Duminică după San-Petru în 4/17 Iulie a. o., obicinuita-i petrecere de vară în „Bărcul junilor”. Începutul la 2 ore d. a., iar seara se va continua în „Pavilionul de joc” din loc. La caz de timp nefavorabil petrecerea se va ținea dela început în „Pavilionul de joc”. Invitări speciale nu se fac. Prețul de intrare benevol. Tinerimea arangeatoare.

Teatru în Măgăreiu se dă din partea tinerimei din Apudorf, Duminică în 4/17 Iulie a. o. sub conducerea învățătorului *Em. Suciu*. Reprezentațiunea teatrală va avea loc în școala română gr. ort. din Măgăreiu. Începutul la orele 8 sara. Prețul de intrare 40 fileri de persoană. Venitul curat este destinat pentru zidirea unei biserici în comuna Apudorf. Oferte se pot trimite oficiului parohial gr. ort. din Măgăreiu. După teatru va fi joc.

Petrecere în Cămarășul-deșert. Tinerimea română din Câmpie invită la Petrecerea de vară ce o va sraja în 24 Iulie n. 1910 în Cămarășul-deșert cu ocaziunea adunării generale a despărțămîntului XV. Mocu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Începutul la 8 ore seara.

Cărți și reviste.

„Amicul Tinerimei”. A apărut nr. 6 din revista *Amicul Tinerimei*, foaie pentru copii noștri. Apare la București, Strada română, nr. 12. Abonamentul 5 coroane pe an. O recomandăm cu căldură părinților.

Revistă nouă. Am primit cel dintâi număr din *Sentinelă*, revistă populară, apărută în 20 Iunie v. 1910 în Caransebeș, sub redacția dlui *G. Țintariu*. Revista apare odată pe lună și costă 3 cor. pe an. În primul număr se publică portretul regretatului general Traian Doda cu note biografice.

„Neamul Românesc literar”, anul II, Nrul 26 are sumariul următor: I. Codru Drăgușanu, un călător ardelean prin Europa apuseană, de N. I. Poeste, de Virgil Tempeanu. Cugetări. Poesie, de Mihail Jorgulescu. Cronică. Prin calea Văcărești, de Il. Stahl. Apare în fiecare Duminică. Abonamentul 7 lei la an.

Annarul XIII al școlii capitale ort. române de băieți și fetețe din Lugoj, pe anul școlar 1909—1910. Intocmit de *G. Joandrea*, diacon și învățator. Cuprinde un discurs comemorativ despre Conte Stefan Széchenyi. Aforisme, de Széchenyi. Corpul didactic s'a compus din 10 învățători și învățătoare. Numărul școlarilor la finea anului a fost 250, între cari băieți 103, fetețe 147.

Codul penal maghiar, cu notițe și explicațiuni. Acesta este titlul unei cărți scrise în ungurește, de domnul *George Văsi* angloist al capitalei Budapesta. Opu este scris pe sama acelor, cari sunt chemați e erua în cazuri penale și de transgresiune, și doresc a-și cunoaște drepturile și datorințele. Opu se estinde pe 720 fețe și este de o valoare juridică și literară incontestabilă. Prețul opului este de 8 coroane și se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu, sau dela autor (Budapesta IV ker. Văzi u. 62 sz.). Baza acestei lucrări o formează hotărările principiare ale Curiei, ordinațiunile ministerului de interne, comerț și honvezi, precum și toate legile, cari dispun în chestiile penale și de transgresiune. Cartea e scrisă într'un stil foarte popular într'un limbaj clar, iar materialul tratat are o împărțire atât de simplă, încât ori care om fără studii juridice se poate ușor orienta în cele mai complicate cazuri penale și de transgresiune. Un merit deosebit și-a câștigat autorul prin edarea cărții, căci a eliminat din explicațiile codului penal toate teoriile învechite și a dat în mîna publicului interesat un op practic și foarte instructiv. Domnul *George Văsi*, care este fiul bisericii noastre și e de origine din comuna Săsăuș, este astăzi un scriitor administrativ de prima forță. În timpul din urmă a scris multe cărți practice, cari astăzi sunt folosite în țara întregă. Organele administrative, cari amăsurat dispozițiilor mai nouă sunt silit prin lege să erueze în afaceri penale, vor afla în opul domnului *Văsi* un compes esact și complet. De treizeci de ani au fost regulate chestiile de transgresiune prin ordonanțe ministeriale și prin o mulțime de legi, încât omul nu se mai putea orienta. Cartea aceasta are menirea să arete drumul spre orientare, atât în cazuri singurative, cât și în cele mai complicate efaceri penale și de trasgresiune. Opu conține: 1. Erusarea, 2. Codul penal ungar, 3. Ordinațiunile, referitoare la transgresiuni, 4. Regulamentul de procedură în afaceri de transgresiune, 5. Legile cari stabilesc transgresiunile, 6. Toate legile și ordinațiunile ministeriale, cari stau în legătură cu legile mai sus amintite. Părțile cari ating serviciul jandarmeriei sunt scrise de căpitănul *Sziz Géza*. Cartea este aprobată de ministrul de interne și de ministerul honvezimei. Cartea aceasta o vor folosi conducătorii și administratorii comunelor, notarii, primarii, pretorii și cei din fruntea comitatelor; dar o vor folosi cu succes și advocații, judecătorii de toate speciile și chiar și singuraticii, cari s'a interesază de năcezurile și durerile poporului în sinul cărui trăsesc. Cei ce știu ungurește, procurându-și opul acesta, vor putea sări în ajutorul poporului persecutat de multe ori pe nedrept și fără vre-un motiv serios.

Posta redacției.

„Un început frumos”. Față cu diletanții trebuie să fim mai cruțători, și să le trecem cu vederea multe lucruri. Nu putem publica deci critica dale, poatecă dreaptă, dar neoportună.

Nr. 448/1910.

[236] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din **Ida mare** (Nagy Ida) în tractul Bistriței se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor.
2. Aduase cincenale conform legii după anii serviți aici.
3. Cortel în edificiul școlii, grădina și lemne de foc.

Refectanții la acest post își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis. Cel ales va fi îndatorat a conduce elevii la sfânta biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sfânta liturgie. Vor fi preferiți cei ce vor putea dovedi că sunt capabili a forma cor.

Bistrița, 23 Iunie (6 Iulie) 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Bistriței în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregorin Pletosu
protopresbiter.

Nr. par. 75/1910

[233] 1—1

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. rom. din **Bogata Olteană** (Oltbogát) tractul Cohalmului (comit. Târnava-mare), dă în întreprindere prin licitațiune publică adoptarea edificiului școlii gr. or.

Licitația se va ține la 1/14 Iulie a. c. la oarele 2 p. m. în localul școlii.

Prețul de strigare este 7451 cor. Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Consist. Arhidiecezan cu Nr. 2323/910 școl. apoi condițiunile de întreprindere să pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul, de a alege dintre minusoferenți pe acela, în care ar avea mai multă încredere.

Bogata-Olteană, la 22 Iunie v. 1910.

Din încredințarea comitetului parohial.

Ioan Suciu
par. gr. or.

Nr. 261/1910 prot.

[231] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățăto-rești dela școalele confesionale din comunele mai jos însemnate din tractul Mediașului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Hoghilag**, filie la **Elisabetopol**, salar de 600 cor. și anume: 400 cor. din repartitie iar 200 cor. din aloziu comunal, cuartir în natură și lemne de foc.

2. **Păucea**, salar 600 cor. și anume: 400 cor. din repartitie, iar pentru restul de 200 cor. se va cere întregire dela Consistor, relut de cuartir și lemne de foc.

3. **Richisdorf**, cu salar 600 cor. și anume: 400 cor. din repartitie, iar pentru restul de 200 cor. se va cere întregire dela Consistor, cuartir în natură și lemne de foc.

La toate aceste posturi salarele se vor întregi dela stat la suma de 1000 cor. după definitivarea învățătorilor și recunoașterea celor aleși din partea statului.

Refectanții la aceste trei posturi, își vor înainta cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul deschis, îndatorati fiind cei aleși a conduce la biserică copii în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei sf. liturgie.

Mediaș, 23 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopop.

Sz. 1550—1910.

[234] 1—1

Faeladási hirdetmény.

Felsőpán közég (Szebenvármegye) eladja f. hó 30 án d. e. 9 órákor Felsőpán közég irodájában nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek következő bűkkfát mennyiséget.

1. A „Magura” névű havasi erdejének (D. ü. oszt) 1887 K holdján taálható mintegy 37869 m. 3 re becsült és

2. A „Dealulungu” névű havasi erdejének (D. 2 ü. oszt) 3531 K holdján taálható mirt egy 55920 m. 3 re becsült bűkkfát tövön az erdőben.

Kikáltási ár az egész fatömegre nézve 93789 K. Bántpénz a becsárnak 10% ka. A bántpénzzel és bélyeggel ellátott

zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés megkezdéséig elfogadtatnak.

E kése beadott vagy szabálytalanul kállított ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Beosáron alul a fa nem adat k el. Az árverési feltételek és becslési jegyzék a felsőpáni közégi irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szászsebes, 1910 július 1 én.

A. J. főszolgabíró
Hanner.

Licitațiune publică.

Ioan Băcilă Nr. 163 din **Braiu** (Brullya) u. p. Nagysink dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice zidirea unei case fără etagiu constătătoare din 6 odăi. Licitațiunea se va ține în 7/20 Iulie a. c. la 10 ore a. m.

Prețul strigării e 8000 cor.

Doritorii cari voesc a lua în întreprindere această lucrare sunt datori a să însinua la subscrisul până la ziua licitațiunei având a depune vadiu 500 cor.

Întreprinzătorul care va fi angajat la acest lucru e dator a da tot materialul necesar la zidirea edificiului.

Planul și preliminarul de spese precum și toate condițiunile de lucrare se pot vedea la subscrisul.

Braiu, (Brullya Nagy-kükölő m.) în 8 Iulie st. n. 1910.

Ioan Băcilă
proprietar.

(237) 1—1

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească **Daneș**, protopresbiterat Sighișoara, dă în întreprindere pe calea licitațiunei minuende adaptarea școlii confesionale gr.-or. și zidirea căsilor parohiale. Licitația să va ține în 24 Iulie 1910 st. nou la 2 ore după amiază în edificiul școlii.

Prețul de strigare pentru școală este 6500 cor. ear pentru casele parohiale 5436-39 cor. la olaltă 11.936 cor. 39 fil.

Ofertele provăzute cu vadiu de 10% au să se înainteze epitropiei parohiale până la termenul indicat.

Planurile și preliminarul de spese aprobate, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe acela în care are mai multă încredere.

Daneș, din ședința comitetului parohial, ținută la 2 Maiu a. c. st. v.

Onoriu Sasu
paroh pres.

Emanuil Florea
notar.

Văzut: **Dimitrie Moldovan**
protopop.

Nr. 178/1910.

(226) 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Muncelul-mare** cu filiile **Boiabârzi** și **Muncelul-mic**, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Cererile concursuale instruite cu documentele necesare sunt a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Dobra, la 15 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Dobrei în conțelegere cu comitetul parohial.

Isosif Morariu
protopop.

Nr. 177/1910.

(225) 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Bătrâna**, în protopresbiteratul Dobra, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Alesul paroh are să se conformeze §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii (ed. din 1909).

Cererile concursuale provăzute cu documentele necesare sunt a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Dobra, la 15 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al Dobrei în conțelegere cu comitetul parohial.

Isosif Morariu
protopop.

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Învieria lui Lazăr
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Învieria Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nașterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Nașterea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.

Arhanghelul Mihail
Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
Simeon
Andrei
Evangelistul Ioan
Luca
Marcu
Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.				
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.				
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	19-60	26-60

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile